

ҚАЗАҚСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ПРЕМЬЕР-МИНИСТРІ

ПРЕМЬЕР-МИНИСТР
РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН

010000, Астана қаласы, Үкімет үйі

010000, город Астана, Дом Правительства

№ _____

Қазақстан Республикасының
Парламенті Мәжілісінің
депутаттарына

2023 жылғы 5 қазандағы № ДС-370

Құрметті депутаттар!

Сіздердің депутаттық сауалдарыңызды қарап, мынаны хабарлаймын.

«Даму» ӨДҚ» АҚ ақпаратына сәйкес 2023 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша лизингтік компаниялардың лизингтік қаржыландыру портфелі бір жыл ішінде 23,4 %-ға немесе 236 млрд теңгеге ұлғайып, 1243 млрд теңгені құрады.

Анықтама: лизингтік компаниялардың портфелінде ірі бизнес субъектілерімен жасалатын операциялардың үлесі 64,8 %-ды, шағын және орта бизнес субъектілерімен, оның ішінде дара кәсіпкерлермен жасалатын операциялардың үлесі 35,2 %-ды құрайды.

Лизингтік қаржыландыруды тартатын экономиканың негізгі салалары –көлік (37,5 %), ауыл шаруашылығы (37,1 %) және өңдеу өнеркәсібі (15,4 %), лизинг объектілері негізінен теміржол көлігі (28,6 %), жүк автокөлігі (25,9 %) және ауыл шаруашылығы техникасы (8,2 %) болып табылады.

Бүгінгі таңда Қазақстан нарығында лизингтік қаржыландыруды 300-ден астам субъект жүзеге асырады, оның ішінде ірі лизинг берушілер маңызды рөл атқарады, олар: «Өнеркәсіпті дамыту қоры» (өнеркәсіптік техника), «Қазагроқаржы» (ауыл шаруашылығы техникасы) және «ТехноЛизинг» (медтехника).

Лизингтік қаржыландыруды дамыту жөніндегі халықаралық тәжірибені қосымша зерделей отырып, шет елдерде кәсіпкерлік лизингтен басқа жеке тұлғалар үшін тұтынушылық мақсаттарға арналған лизингтік қаржыландыру құралы белсенді дамып келе жатқанын атап өтеміз.

Мысалы, 2021 жылы Еуропалық Одақта техника мен жабдықтар лизингінің жалпы көлемінің 30 %-ы халықтың тұтынушылық мақсаттарына тиесілі болды.

Банктік кредитпен салыстырғанда тұтынушылық лизинг халық үшін шамадан

тыс кредит алудың барынша аз өсу тәуекелімен қатар тұтынушылық шығыстарды қаржыландырудың қолжетімді тетігін қамтамасыз етеді.

Тұтынушылық лизинг шеңберінде халық автомобильдерді, күрделі және қымбат тұратын электрондық және тұрмыстық техниканы, сондай-ақ тұрғын үйді ұзақ мерзімді пайдалануға ала алады.

Осылайша, Қазақстанда жеке тұлғалар үшін лизингті енгізу мақсатында Үкімет пен Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі (*бұдан әрі – Агенттік*) дара кәсіпкерлер болып табылмайтын жеке тұлғаларды қосу есебінен лизинг алушы деген ұғымды кеңейту мәселелері бойынша «Қаржы лизингі туралы» Қазақстан Республикасы Заңына түзетулер блогын әзірлеуде.

Сондай-ақ азаматтардың берешегі мен борыштық жүктемесінің бақылаусыз өсуіне жол бермеу үшін лизинг сомасы мен мерзімі бойынша шектеу қою, ал лизинг нысанасы ретінде міндетті тіркелуге жататын мүлікті белгілеу мәселесі де пысықталуда.

Қаржылық жағдайы күрделі азаматтар үшін лизинг нысанасы құнының қалдығын қайтару жөніндегі міндеттемелерді тоқтата отырып, лизинг нысанасын мерзімінен бұрын қайтаруға құқық беру туралы мәселе қаралуда.

Бұдан басқа қолданыстағы салық жеңілдіктері қаржы лизингін дамытудың маңызды факторы болып табылады. Бүгінгі таңда нарық субъектілері салық салынатын кірісті азайтуға және лизинг шарттары бойынша үш жылдан астам мерзімге алынған сыйақы бойынша ҚҚС төлемеуге құқылы.

Жаңа Салық кодексінің жобасын әзірлеу жөніндегі жұмыс шеңберінде қаржы лизингі тетігінің жеке тұлғаларға қатысты қолданылуын ескере отырып, осы норманы кеңейту мәселелері пысықталатын болады.

Мүдделі мемлекеттік органдармен келісудің тиісті рәсімдерінен өткеннен кейін жоғарыда көрсетілген түзетулер заңнамада белгіленген тәртіппен Парламент Мәжілісінің қарауына енгізілетін болады.

Бұдан басқа Мемлекет басшысының ағымдағы жылғы 1 қыркүйектегі Қазақстан халқына Жолдауында берген тапсырмасы шеңберінде Үкімет Аманат партиясымен және мүдделі мемлекеттік органдармен бірлесіп «Қарызсыз қоғам» жобасын кеңейту жұмысын бастады.

Осылайша, Жол картасы әзірленіп, бекітілді. Ол 6 негізгі бағыт бойынша 25 іс-шараны қамтиды. Жол картасының әрбір бағыты бойынша жұмысты үйлестіру үшін әкімдіктерде жауапты лауазымды тұлғалар бекітілді. Республикалық маңызы бар 3 қалада және еліміздің 17 өңірінде халықпен тікелей жұмыс істейтін өңірлік жобалау офицерін құру негізгі шарасы болып табылады.

Жалпы шаралар халықтың, мектеп оқушыларының, колледждер мен жоғары оқу орындары студенттерінің қаржылық сауаттылығын арттыруға, азаматтарға кредиттер бойынша мерзімі өткен берешекті реттеу, қаржылық алаяқтықтан қорғау, банкроттық мәселелері бойынша жәрдемдесу сияқты өзекті проблемаларды шешуде көмек көрсетуге бағытталған.

Бұдан басқа ағымдағы жылғы 3 наурыздан бастап қолданысқа енгізілген «Қазақстан Республикасы азаматтарының төлем қабілеттілігін қалпына келтіру және

банкроттығы туралы» Заңына сәйкес банкроттықты қолдану және жеке тұлғалардың төлем қабілеттілігін қалпына келтіру халықтың шамадан тыс кредит алуы мәселесін шешу тетіктерінің бірі болып табылады.

Жалпы жеке тұлғалар үшін қаржы лизингін енгізу және халықтың шамадан тыс кредит алуын азайту мәселелері бойынша Үкімет пен Агенттік барлық қажетті шараларды қабылдауда.

Ә. Смайылов